

BØRNSHVERDAG

NR. 8 • ONOVEMBER • 2017

Arrangements- kalender og kursuskatalog

Lige til at hive ud
af bladet.

side 11-14

Cykellege

Cyklistforbundet
giver gode ideer
til aktiviteter.

side 18-20

Hvordan skaber vi fred i vores børns liv?

Hvordan skaber vi de bedste rammer om barndommen, så vores børn vokser op og udvikler sig til fredelige og omgængelige mennesker?

Vi forældre ønsker, at vores børn har det godt. Når det går godt, fyldes vi af stolthed og glæde. Men børnene kan også være til stor bekymring, hvis de ikke trives. Jeg er sikker på, at kærlighed og nærvær er fundamentet for en god opdragelse. Forældre skal gerne udstråle ro og overblik. Det er vigtigt, at barnet bliver set og har kærlige forældre.

Men børn er udfordret i denne tid. Det kan være svært at finde ro i et moderne samfund, der kræver mange flere individuelle færdigheder, end da jeg var barn. Barnets trivsel bliver påvirket, hvis barnet igen og igen føler, at dagligdagen drejer sig mere om at være på og følge med, end at være til. Denne manglende trivsel og følelse af ikke at slå til skal afhjælpes. Børn skal ikke bruge så megen tid på at fokusere på, hvor dygtige de skal være, og hvor meget de skal præstere/lære.

Disse kerneværdier er ekstra vigtige i

forældresamarbejdet, fordi barnet har brug for at opleve værdierne virkeliggjort både hjemme og i daginstitutionen, og at der er sammenhæng mellem de to verdener. Derfor er jeg glad for, at vi i DLO har særligt fokus på forældresamarbejdet.

Det er fx bydende nødvendigt, at forældrene er til stede og er nærværende i barnets liv. Ellers kan det let føre til nederlag. Netop her er det, at den professionelle pædagog må støtte barnet og komme med forslag til, hvordan man værner om selvværdet. Da barnet ellers får et stempel som uopdragen eller sent udviklet, medfører det ofte, at det enkelte barn vil føle sig underlegent.

Det er også vigtigt at slå hårdt ned, hvis børn begynder at mobbe og udstille hinanden. Tales der et grimt sprog og vendinger, må man pointere og forklare barnet, at sådan taler man ikke om andre mennesker. Denne opgave er måske vigtigere end nogensinde, fordi en stor del af børns kommunikation i dag foregår på platforme som Facebook og Instagram, hvor det primært handler om at vise sig

frem fra sin bedste side. Her skal voksne være rollemodeller, både hjemme og i daginstitutionen.

Hvordan kan man så skabe inkluderende forældresamarbejde i institutionen?

- Man kan spørge hinanden om, hvordan vi sikrer os, at alle børn i institutionen har venner og føler sig som en del af fællesskabet.
- Man kan spørge hinanden om, hvordan man sikrer, at alle forældre i institutionen føler sig som en del af fællesskabet.
- Man kan spørge hinanden om, hvordan vi - som forældre og personale - gennem sprog og adfærd kan være med til at skabe trivsel og give plads til alles forskellighed.

DLO glæder sig over, at forslaget til "Lov om ændring af dagtilbudsloven" grundlæggende bygger på børns leg og dannelse. I dette arbejde skal forældre inddrages ved udarbejdelse af den pædagogiske læreplan og de pædagogiske læringsmiljøer.

ORGANISATIONER DER ER MEDLEM AF DLO:

Følgende paraplyorganisationer udgør "organisationsudvalget" i DLO. Tre repræsentanter fra organisationerne er en aktiv del af bestyrelsen.

Deutscher Schul- und Sprachverein für
Nordschleswig
www.dssv.dk

Danske Daginstitutioner;
www.idd.dk

Dansk Friskoleforening
www.friskoler.dk

Foreningen De danske Børneinstitutioner
(i Aabenraa)
Tlf. 73 76 86 90
www.fd-db.dk

Det Københavnske og Nørrebro
Asylselskab
www.asylselskabet.dk

Sammenslutningen af
Rudolf Steiner Børnehaver
www.steinerboernehaver.dk

Foreningen af Kristne Friskoler
Foreningen af Kristne Friskoler

www.titibo.dk

Børneringen,
www.borneringen.dk

KFUM Sociale Arbejde i Danmark
www.kfumsoc.dk

Årsplan for DLO' kurser, foredrag og konferencer mm.

(med forbehold for ændringer)

**Legepladsens
pædagogik - når vi går
vinteren i møde
(17.30-20.00)**

v/kultursociolog Benny

Schytte

Skive 27/11 2017 -

Kolding 28/11 2017 -

Personalejura

København 5 + 6/2 2018

Odense 23 + 24/5 2018

Horsens 10 + 11/9 2018

**Temaften: Om
legepladsens pædagogik
om sommeren - mød
Benny Schytte**

Kalundborg 8/2 2018

Skjern 14/3 2018

Fredericia 5/4 2018

Sygefravær

Valby 27/2 2018

Odense 9/3 2018

Viborg 15/5 2018

Faglig konference:

Børns Drivkraft

Heldagsforplejning

København 6/3 2018

Fredericia 20/3 2018

**Temaaften om børns
ressourcer - mød Hanne**

Alling Risager

Roskilde 11/4 2018

Sikkerhed på

legepladsen

Ry 16/4 2018

København 23/4 2018

**Temaaften om ledelse:
Fordybelse og overblik
Helsingør** 18/4 2018

Temaaften:

**Børnemiljøvurdering –
hvorfor og hvordan?**

København 17/5 2018

Temaaften:

**Den selvejende
institutions fremtid**

Odense 24/5 2018

**Konference for og
om privatinstitutioner
Odense** 30/8 2018

**Efterårskonference
for selvejende
daginstitutioner**

Fredericia 2/10 2018

København 9/10 2018

Basis

bestyrelseskursus

Kolding 24/10 2018

Roskilde 30/10-2018

Odense 13/11 2018

Viborg 28/11 2018

INDHOLD

2 Leder

Hvordan skaber vi fred i vores børns liv?

4 Følelsesmæssige relationer mellem børn og voksne i vuggestuen

Artikel ud fra forskningsprojektet af samme navn.

6 Den nye tids 4 lederkompetencer

Pædagogisk ledelse.

8 Sønderborg Kommune satser på dag- tilbuds- og skoleområdet

Nye regler i Sønderborg.

10 Den gode barndom

Boganmeldelse.

11 Arrangementskalender og kursuskatalog

Lige til at hive ud af bladet.

15 Gø med os

Klumme.

15 Har du hørt?

Søg tilskud.

16 Alt for store voksne men ingen øjne

Hvad sker der, når børn ikke bliver set?

DLO undersøger et nyt produkt.

17 Nye kasser til legepladsen

DLO undersøger et nyt produkt.

18 Brug cykelleg til at styrke sprog, og personlige kompetencer

Cyklistforbundet giver gode ideer til aktiviteter.

21 Mere end hver fjerde virksomhed har oplevet it-kriminalitet

Det sker også i institutioner.

22 Portræt af en leder

Jakob Stenmann Hansen fra idrætsinstitutionen Trekanten.

Se mere på www.dlo.dk/arrangementsoversigt

Følelsesmæssige relationer mellem børn og voksne i vuggestuen

Jeg har igennem et år fulgt den yngste gruppe børn i en vuggestue, hvor børnene er mellem seks og 18 måneder gamle. Det har været meget øjenåbnende. Det har slået mig gang på gang, hvilken enorm opgave det er for pædagogerne i vuggestuen at skulle håndtere særligt de mindste børns grundlæggende behov for omsorg, tryghed og simpelthen at have det godt.

AF THOMAS GITZ-JOHANSEN, LEKTOR, PH.D., CENTER FOR DAGINSTITUTIONSFORSKNING, ROSKILDE UNIVERSITET

For eksempel fulgte jeg vuggestuen en uge, hvor der var ankommet to nye babyer, som bare græd rigtig meget, og som hele tiden skulle trøstes. Det var kun et par uger siden, at der sidst var kommet to nye børn, og de havde stadig en masse behov for omsorg og nærvær. Heller ikke alle de lidt ældre børn på stuen kunne klare sig selv særlig længe ad gangen. Pædagogerne gik rundt med et eller to børn på armen hele ugen, og samtidig skulle de også give de andre børn opmærksomhed og sætte aktiviteter i gang for dem.

Det, jeg har set, er en stor opgave med at opfylde de små børns grundlæggende behov for trøst, omsorg og tilknytning. Ofte handler det om at tage dem op på skødet og sidde eller gå rundt med dem rent fysisk. Andre gange handler det om at give dem opmuntring med sin stemme eller ansigtsudtryk. Om morgenen sidder særligt nogle af de små børn stadig med adskillelsen fra forældrene i kroppen, og pædagogerne har nu opgaven med at give dem tryghed og tilknytning nok til, at det kan opveje forældrenes fravær.

Den trygge relation

Noget, der har gjort et stort indtryk på mig i vuggestuen, har været at se børn ned til seks og otte måneder skulle klare sig i en institution væk fra deres forældre. Mens forældrene er væk på arbejde, ligger det lille barn tilbage, og det er nu personalets opgave at skulle give barnet den omsorg, som det har behov for. Dette er en enorm opgave, og den er meget krævende på det personlige og følelsesmæssige plan. Man kan ikke tage sig af små

Thomas Gitz-Johansen

børn på en upersonlig eller rutinepræget måde, og man kan ikke holde sig til en manual eller en såkaldt evidensbaseret metode. Hvis et barn græder, må man bruge al den empati og indfølelse, man har, for at give barnet den omsorg, det har brug for. Ofte handler det om, at pædagogerne, assistenterne og pædagogmedhjælperne bruger deres kroppe, stemmer og ansigter til at give trøst og tryghed. Efter en hård dag er de trætte, og de kan gå hjem med en følelse af, at have givet alt, hvad de har at give, men at det alligevel ikke var nok, for nogle af børnene havde brug for endnu mere.

Heldigvis er der mange gode stunder i vuggestuen. Det er især de situationer, hvor børnene er trygge, og personalet har overskud og ikke er under pres af for eksempel sygdom eller personalemangel eller fyringsrunder. Her begynder børnene at lege og undersøge, og de kan bruge personalet som en tryk base at begynde sig ud på ekspeditioner fra og at vende tilbage til, når de lige har brug for at få fyldt lidt tryghed på igen. Der kan også opstå små lege mellem de voksne og børnene, og for mig, der sad og kiggede på, havde disse øjeblikke lidt magi over sig. Det giver en særlig følelse at se nogen, der giver sig hen i en leg.

Behovet for tryghed, omsorg og tilknytning

Små børn har behov for tilknytning til voksne, som de kender og kan stole på. Ligesom børn knytter sig til forældre, bliver også personalet og vuggestuebørnene knyttet til hinanden. Ofte er det kun en bestemt af de voksne, der kan trøste et barn. De andre føler barnet sig ikke tilstrækkelig knyttet til. Desværre er der ikke meget fokus på denne del af arbejde. Fra politisk hånd er det fastlagt i dagtilbudsloven, at arbejdet i vuggestuer og børnehaver skal handle om læring og kompetenceudvikling. Det lader til at være en lidt overset sandhed, at små børn primært har brug for tryghed, omsorg og tilknytning for at have det godt og udvikle sig harmonisk.

Nogle dage har jeg forladt vuggestuen med en undring over det fokus på læring og kompetenceudvikling, som findes på det politiske niveau, og som er sunket ned over daginstitutionerne og dermed vuggestuen. Ideer om læreplaner og kompetenceudvikling lader til at være udviklet i en anden virkelighed end den, som jeg har oplevet i vuggestuen. Som en af pædagogerne sagde til mig, er læringsaktiviteter det, man kan lave, når det grundlæggende er opfyldt. Men som man kan se af de nationale læreplaner, er det læringen, der hovedsageligt er et sprog for. Jeg tænker, at der også er et behov for at finde eller udvikle et sprog for vuggestuen, som *ikke* primært er rettet mod udvikling, og som *ikke* er fremadrettet. Som *ikke* handler om læring eller kompetencer. Som *ikke* handler om at kunne eller skulle noget, men som handler om at give rum til at opleve, at man godt kan være sådan, som man er lige nu, og at man godt må have det sådan, som man har det lige nu. Et sprog, som handler om arbejdet med at opfylde grundlæggende behov her og nu. Det er, som om man ikke har tillid til, at børn, som får deres grundlæggende behov opfyldt, nok skal udvikle sig fint. Det er, som om man fra politisk hånd og på kommunalt niveau tror, at al udvikling skal planlægges, styres og tilrettelægges efter handlingsplaner og skemaer.

Personalet skulle tage og slappe af

I vuggestuen sad jeg nogle gange og fantaserede om, at personalet kunne få lov til selv at slappe af og få deres behov opfyldt, fremfor at de skulle orientere sig mod læreplaner, børnekompetencevurderinger og at de hele tiden skal have fokus rettet mod det enkelte barn. Personalet fortalte mig, at de nærmest ikke tør slappe af, fordi der for nogle få år tilbage var en kritik af, at pædagoger bare sidder og drikker kaffe. Dette har skabt en kultur, hvor man hele tiden skal vise, særligt overfor forældrene, at man arbejder hårdt. Men min tanke er, at dem, der skal opfylde små børns behov, selvom har brug for, at få deres egne behov for hvile, samvær og faglig anerkendelse opfyldt. Når omsorgsgiverne får deres egne grundlæggende behov opfyldt, har de mere at give af til børnene, og som sagt er det en kæmpe opgave at sørge for, at børnene har det godt (nok) i den tid, de er væk fra forældrene og hjemmet.

Det er jo ikke en selvfølge, at børn har godt af at gå i institution, når de er helt små, så hvis jeg kunne ønske noget, ville det være, at man for vuggestuens vedkommende begyndte at fokusere mere på børns grundlæggende behov, og på hvordan personalet kan opfylde disse behov i det tidsrum, hvor børnene er i institution og væk hjemmefra.

Den nye tids 4 lederkompetencer

Hvad skal vi kunne, når vi lever i en tid, hvor forandringerne går hurtigere og hurtigere? Vi kan forsøge at løbe stærkere for at følge med, hvilket oftest gør os udmattede, stressede og i sidste ende uproduktive og fremmede for os selv og hinanden. Det er som at løbe efter en vogn, som vi har svært ved at indhente.

AF NIKOLAJ FLOR ROTNE, CAND. PÆD. PÆD. PSYCH., LEDERCOACH & FOREDRAGSHOLDER

Vi kan også stoppe op for at få vores sjæl med og udvikle de kompetencer, som vores tid har brug for. Jeg har samlet mit bud på nutidens fire vigtigste lederkompetencer.

1. BEVIDST RESPONS

Som leder skal man navigere i et stort krydspres med mange stærke viljer omkring sig. Nogle ledere har svært ved at få medarbejderne med sig, andre mister overblik og agerer ud fra deres følelsers vold. Mange føler sig utilstrækkelige og får ikke skabt de resultater, de ønsker. Hvordan kan man være rodfæstet i sin egen autoritet, så man ikke væltes omkuld i forandringen og de mange viljers storme?

Den nye tids kompetence nr. ét er at forstå, at vores frihed og indflydelse findes i rummet mellem stimulus og respons – også kaldet bevidst respons. Vi kan lægge mærke til dét, vi lægger mærke til, og vi kan lære at stoppe op og respondere bevidst. Det kræver øvelse og fungerer ikke, når vi er fortravlede. Hvis vi mærker efterårsblæsten og bliver kolde, så kan vi søge ind i varmen eller tage en jakke på og undgå at blive syge. Ligeledes kan vi stoppe op, få overblik og sætte retning som leder, når vi har svært ved at tænke klart i de mange agendaers arena.

Med bevidst respons holder vi op med at

løbe bagefter. Vi stopper op og opbygger indre ro og en fornyet handlekraft, som vi i langt højere grad kan forme en god fremtid med.

2. UNIKT BIDRAG

Alle mennesker har unikke talenter. Jo mere vi sætter dem i spil, desto bedre resultater skaber vi. Den nye tids kompetence nr. to er vedvarende at søge, udfolde og tilbyde vores unikke bidrag. Det forudsætter ledere, der ser deres egne og andres unikke potentialer. Hvis ikke vi har oplevelsen af, at vi er dér, hvor vi gør en forskel, og hvor vi oplever et højere formål med vores arbejde, så lurer meningsløsheden.

Der foregår et enormt kompetencespil, når vi ikke er motiverede, men ofte skal der ikke så meget til for at komme tilbage på sporet. Som ledercoach ser jeg lederens unikke potentialer og de forhindringer, der står i vejen for, at det unikke bidrag kan udfoldes. Når vi er motiverede, så *har* vi det bedre, mens vi *gør* det bedre. Vi har en langt større kapacitet til at få det bedste frem i hinanden, når vi oplever et dybere formål med vores arbejde.

3. SAMHØRIGHEDSERFARING

Vores unikke bidrag er indlejret i en større sammenhæng. Man kan sige, at vores indi-

viduelle stemme hviler i en meget større sang. Vores sjæl kommer til udtryk i den større kontekst, som vi kan kalde samhørighedserfaringen eller den ordløse enhedsoplevelse. Nogle gange får vi et glimt af denne mere tidløse dimension i en smuk solopgang, i et barns smil eller i samværet med et andet menneske, hvor vi et øjeblik glemmer tid og sted.

Det vigtige er, at når vi erfarer samhørighed, så forsvinder vores oplevelse af at mangle noget og at være bagefter. Bekymringer forsvinder, og vi oplever et overskud og en lyst til at være givende. Når vi derimod er i mangeltilstand, går det ud over vores lederskab, for så har vi svært ved at se nye perspektiver, skabe udviklende relationer, lede andre og manifestere det, der er brug for.

4. INTUITION

Omstillingsparathed, fleksibilitet og agilitet er i høj kurs i arbejdslivet. Men det kan være belastende og overvældende at skulle vænne sig til noget nyt og lede midt i uvished og kompleksitet. Både den bevidste respons, det unikke bidrag og samhørighedserfaringer skaber den nødvendige indre ro. En indre ro som også er fundamentet for, at vi kan blive fortrolige med intuition. Men hvorfor er intuitionen vigtig?

Intuition kan indfange mere end blot det, vi kan sanse gennem vores fem sanser. Gennem at styrke vores intuition eller sjette

Hvis du vil vide mere

Nikolaj Flor Rotne er ledercoach og karriererådgiver, holder kurser, foreløb og foredrag. Du kan kontakte ham for en afklarende samtale på 3153 2738.

Bibliografi

Nikolaj Flor Rotne & Dikke Flor Rotne. *Mindfulness i pædagogikken*. Hans Reitzels forlag 2011
Dikke Flor Rotne & Dikke Flor Rotne. *Glade børn med kærlighed og grænser*. Politikens forlag 2012
Nikolaj Flor Rotne & Dikke Flor Rotne. *Everybody Present. Mindfulness in Education*. Parallax Press 2013
Dikke Flor Rotne & Dikke Flor Rotne. *Fuglen i hånden. Vejviser til indre ro og handlekraft*. Mindspace 2014
Dean Radin. *Supernormal. Science, Yoga, and the Evidence for Extraordinary Psychic Abilities*. Crown Publishing 2013
Hartmut Rosa. *Acceleration og fremmedgørelse*. Hans Reitzels forlag 2014
Fritjof Capra & Pier Luigi Luisi. *Liv. System. Helhed. Det levende system. En syntese*. Forlaget Mindspace 2016

Nikolaj Flor Rotne

sans, kan vi træne os op til at blive fortrolige med vores mavefornemmelser. Vi kan føle, hvad andre føler, og lære hjertet at kende som erkendelsesorgan. Intuition giver plads til pludselige aha-oplevelser, der bringer ny og vigtig indsigt. Når den slumrende sjette sans vågner, så kan vi styrke klassiske lederdyder som at beslutte, relatere, motivere og manifestere. Vi kan se, og vi kan mere klart kommunikere den mulige retning, vi ønsker at skabe. Når vi kan supplere vores analytiske evne med intuitionen, så kan vi hurtigere finde en farbar vej og opleve at være på rette tid og sted.

Mennesket har fået så meget magt på jorden, at den nye geologiske tid er blevet døbt den menneskeskabte tidsalder. For at kunne tage vare på vores børn, os selv, vores kollegaer, institutioner og vores klodes fremtid, så forudsætter det, at vi modnes og udvikler nye kompetencer. Samtidens acceleration kan føre til udbrændthed, men den kan også udfordre os til at udvikle en ny menneskelig modenhed, som vi kan lede fra.

Områdeleder Gitte Møller styrker sit lederskab med bevidst respons

En af de pædagogiske ledere, som har fulgt et forløb hos Nikolaj, er tidligere daginstitutionsleder og nuværende områdeleder Gitte Møller:

Plads til mindfulness

Hele skiftet startede med at jeg oplevede en indre ro, når jeg mediterede. Så begyndte roen og den bevidste respons at brede sig igennem arbejdsdagen. I starten tænkte jeg, at jeg ikke kunne skilte med, at jeg mediterede. Men det har virkelig gjort en stor forskel, at jeg kan være 100 procent nærværende og skubbe alle andre dagsordener i løbet af dagen væk. Ligesom jeg skal sove og spise, så skal jeg også skabe rum til fordybelse og refleksion for at være en god leder. Jeg blev mere og mere bevidst om, at der var en mangeltilstand, og så var der den "rigtige" tilstand at være i, som man kan kalde samhörigheden. Det har styrket mit lederskab betydeligt og de resultater, jeg skaber.

Tidligere kunne en medarbejder, der var følelsesmæssig oprevet, godt få mig til at ryge i følelsernes vold. Nu stopper jeg op, trækker vejret dybt og finder ud af, hvad det handler om, så jeg kan overveje, hvordan min respons bedst skal være. Jeg møder personen venligt, uden at jeg nødvendigvis giver vedkommende ret. Det gør, at jeg kan komme nemmere igennem nogle ret vanskelige sager og komme derhen, hvor jeg gerne vil hen, på en god måde.

SØNDERBORG KOMMUNE

satser på dagtilbuds- og skoleområdet

Her kort tid efter kommunalvalget, og mens man stadig kan finde de sidste forblæste valgplakater hvirvlende rundt om i landet, kan man håbe på, at de nye kommunalvalgte politikere vil skele en smule til den politik, Sønderborg kommune har valgt at føre på børneområdet. Her er der rent faktisk en kommune, der investerer i børnene.

AF: SANNI MARIA PEDERSEN KORSGAARD

Efter tre år med nedskæringer på børneområdet i de fleste sønderjyske kommuner ser det nu ud til, at de 0 til 5-årige går mod lysere tider med flere og bedre uddannede pædagoger, og at også skolerne får et løft.

En helhedsplan med konkrete investeringer

I følge BUPL Syddanmark er der tale om en helhedsplan, som er ganske gennemtænkt, og som ikke mindst indbefatter en konkret tilførelse af betragtelige midler til dagtilbuds- og skoleområdet, mener tillidsrepræsentant Jacob Svarre Winther. Mere præcist en årlig tilførelse af 11,5 millioner over de næste 6 år og dernæst 9,1 million de næste år. Samlet set regnes der for helhedsplanen med en investering på ca. 40 millioner kroner til børne- og ungeområdet. Som en ikke ubetydelig parenets bemærket skal det dog nævnes, at en del af disse penge skal komme som omlægninger inden for de resterende rammer.

Det nærmere økonomiske regnestykke med mellemregninger og redegørelse for hvilke penge, der skal komme hvorfra, er det ikke overraskende svært at finde korrekte tal og beregninger på. Men selv om det kan være svært at blive klog på de eksakte tal, er der ingen tvivl om, at området samlet set får fokus og et økonomisk løft.

Inddragelse af involverede parter

Selve processen omkring udformningen af helhedsplanen, hvor der undervejs har været nedsat forskellige arbejdsgrupper med både pædagoger, lærere, konsulenter, forvaltningsfolk og forskere, kvalificerer ifølge Jacob Svarre Winther fra BUPL også helhedsplanen. "Jeg har stor respekt for, at man inddrager de involverede parter og faktisk lytter til deres erfaringer og viden på området, inden man går ind og beslutter noget fra politisk hold", siger han til DLO.

Arbejdsgrupperne har under udarbejdelse af helhedsplanen været informeret og inspireret af forskellige forskere, blandt andre den engelske forsker fra EPPSE studiet (The Effective Pre-school, Primary and Secondary Education project), Brenda Taggart, der har forsket i højkvalitetsdagtilbud, og fundet frem til, at dagtilbud er ekstremt magtfulde og kan ændre børns livsgang i en positiv retning, hvis de er af høj nok kvalitet. Projektet konkluderer bl.a., at børn, der har gået i et dagtilbud af høj kvalitet, klarer sig bedre i skolen, har færre adfærdsproblemer og generelt trives bedre. Effekten er især stor hos udsatte børn. Derudover konkluderes det, at barnets læring er afhængig af et godt samspil mellem forældre og institution (Sylva et al. 2010).

Men også dansk forskning som Thomas Nordahls *Kvalitet i dagtilbud*, Charlotte Ringsmoses *Kvalitet i daginstitutioner* og Ole Henrik Hansens *Dagplejen i Danmark* har været inspiration for de 15 anbefalinger i Sønderborg Kommunes helhedsplan.

Hovedkonklusionerne i den forskning, der er anvendt, er, at der skabes kvalitet i dagtilbud, når:

- Personalet er reflekterende.
- Personalet er veluddannet i småbørnspædagogik.
- Personalet udfordrer børnene i interaktion med vedvarende fælelæstækning. At de samtaler og samarbejder om at løse en problemstilling.
- Personalet ved, hvordan børn lærer.
- Personalet ved, hvordan de skal støtte børn i sproglig og social udvikling.
- Personalet skal være omsorgsgivende: sensitivt, intuitivt og empatisk.
- Personalet involverer forældre og hjælper dem til at understøtte deres barns trivsel, udvikling og læring i hjemmet (fra Sønderborg kommunes helhedsplan).

Højnelse af uddannelsesniveauet

Derfor går en af de anbefalingerne, som BUPL især ser positivt på, på at man vil hæve pædagogandelen, så alle dagtilbud skal have en pædagogandel på 70 - 80 procent. Her er det især de pædagogiske assistenter og medhjælperne, man har fokus på, samtidig holder de BUPLs anbefaling af minimumsnormering, som er mindst 1 medarbejder til 3 vuggestuebørn, mindst 1 medarbejder til 6 børnehavebørn og mindst 80 pct. pædagoger. Også dagplejeområdet skal have et løft med en PA til alle dagplejere.

Tidlig fremrykning i SFO

Et andet tiltag er "Bedre overgange", hvor man bl.a. forsøgsvis vil starte overgangen til SFO allerede den 1. marts. Til gengæld vil der i perioden fra 1. marts til 30. april være en brobygningspædagog, altså en kendt pædagog, der følger børnene i SFO'en. Her er Jacob Svarre Winther dog lidt mere skeptisk, hvorfor det har været et ønske fra BUPL, at fremrykning af SFO-start skal starte ud som et pilotprojekt, der løbende skal evalueres.

"Alt dette omhandler implementeringsstrategien, som jo altid er spændende. Sommetider ser vi jo nogle uheldige eksempler, hvor pengene ikke kommer de rigtige steder hen etc. I forhold til den tidlige fremrykning i SFO, så kræver det en masse planlægning og samarbejde mellem lærere og pædagoger, ligesom der også er en del praktiske og organisatoriske udfordringer forbundet med dette tiltag", siger Jacob Svarre Winther, "derfor vil vi gerne følge det tæt".

I rapporten Kvalitet i dagtilbud og skole skriver Sønderborgs formand for børn- og ungeudvalget Erik Lorentzen "Vi ønsker at levere en helhedsplan, hvor investeringen starter hos de yngste, og hvor investeringen i den tidlige indsats sker ude i områ-

derne i praksis, der hvor handlingerne giver størst afkast menneskeligt som økonomisk". Hvorvidt Sønderborg kommune kan efterleve dette mål kan vi kun håbe på og se an med tiden.

Og selv om Sønderborg Kommunes helhedsplan har nogle mangler, særligt på klubområdet, et område man nærmest ikke har tænkt på, så mener Jacob Svarre Winther alligevel, at det ville være et skridt i den rigtige retning, hvis de øvrige 97 kommuner ville lave samme investering på børne- og ungeområdet. Så hermed en opfordring til de nyvalgte kommunalpolitikere på børneområdet - også fra DLO.

Hele Sønderborg kommunes rapport blandt andet med de 15 anbefalinger kan findes her: www.sonderborgkommune.dk/kvalitet-i-dagtilbud-og-skoler.

MINIARENA 11635
PRIS: 119.495,-
TILBUDSPRIS:
83.650,-

MASTODONT 19594
PRIS: 192.595,-
TILBUDSPRIS:
134.505,-

KLATREPYRAMIDE 11346
PRIS: 66.145,-
TILBUDSPRIS:
46.305,-

ANNA'S LEGEHUS 13150
PRIS: 28.895,-
TILBUDSPRIS:
20.495,-

KLATREKIOSKEN NATUR 10148
PRIS: 45.195,-
TILBUDSPRIS:
31.795,-

PICNIC BÆNKEBORD 14144
PRIS: 5.595,-
TILBUDSPRIS:
1 stk. - 3.945,-
3 stk. - 10.000,-

TRIPLE GYNGE 11185
PRIS: 19.275,-
TILBUDSPRIS:
13.495,-

FARVEBLYANTER 13230
PRIS: 62.095,-
TILBUDSPRIS:
43.495,-

Lars Laj A/S • Kildebrøndvej 48 • 2670 Greve DK
tel. (+45) 32821033 • fax (+45) 32821066
www.larslaj.dk • larslaj@larslaj.dk
Alle priserne er ex. moms, og ex. montering/levering

DEN GODE BARNDOM FØR OG NU

- 200 års socialpolitik i et kulturhistorisk lys

ANMELDT AF SANNI MARIA P. KORSGAARD

I "Den gode barndom" giver forfatteren et historisk indblik i, hvordan den børne- og familiepolitiske politik har bevæget sig helt fra 1800-tallet, hvor det med Fattigloven og Børneloven primært handlede om at holde de fattige børn fra gaden for at undgå samfundets deroute og helt op til i dag eller omkring 2010.

Bogen rejser en række tankevækkende spørgsmål, som ikke er mindre relevante i dag. Hvordan bliver børne- og familiepolitik overhovedet til, og hvad er det for diskurser, præmisser og logikker, børne- og familiepolitikken har bygget på op gennem tiden, hvem har sat dagsordenen og hvem har haft definitionsmagten? Men også hvordan historien har påvirket de politiske dagsordener og stridspunkter som vi kender i den nutidige børne- og familiepolitik.

F.eks. spørgsmålet om, hvordan man bedst hjælper de udsatte børn og familier? Hvordan tilrettelægger man samfundet og arbejdsmarkedet, så der tid og plads til børn? Hvad er barnets bedste? Er det som i 1950'erne, hvor det var barnets udviklingspsykologiske behov for tilknytning og omsorg primært fra moderen, der satte

dagsordenen. Eller er det som i slutningen af 1970'erne, hvor barnets bedste blev sat ind i datidens samfundsramme, og hvor argumentationen gik på, at barnet har brug for samvær med jævnaldrene for at udvikle sig.

Bogen giver en historisk baggrund og forståelse for fagprofessionerne i forhold til, hvad der har formet den børne- og familiepolitiske debat på Christiansborg, som også foregår i dag.

Hvem er det, der regnes for eksperter på børne- og familieområdet, hvem bliver spurgt til råds og hvem bliver ikke spurgt. Hvad er det overhovedet for nogle spørgsmål, der stilles, og hvis behov tilgodeses? Er det barnets behov for en stærk og tryk tilknytning til moderen eller er det hensynet til et samfund i forandring, hvor mænd og kvinders ligestilling på arbejdsmarkedet, fleksibilitet og den enkeltes frie valg vægtes højt.

Den gode barndom er relevant for fagprofessionerne, der arbejder med børn og familier men bestemt også for de embedsfolk og politikere, der drøfter, diskuterer og beslutter børn og familiers rammer og livsmuligheder i dag.

Titel: Den gode barndom

Forfatter: Sine Penthin Grumløse

Forlag: Hans Reitzels Forlag

Omfang: 168 sider

Udgivelsesdato: 7. august 2017

Forfatteren stiller igennem en kulturhistorisk analyse et skrappt og kritisk blik på den neoliberalistiske politik, vi kender i dag, og peger samtidig på, hvordan der ofte er en direkte modsætning mellem den viden, man refererer til og de handlinger og beslutninger, man foretager på det børne- og familiepolitiske område, ofte fordi løsningsforslagene er for dyre.

DLO uddeler små tilskud til sociale formål

DLOs medlemmer har mulighed for at søge om et mindre tilskud på 3.000 kr. til noget ekstraordinært, som kommer socialt udsatte børn til gode.

DLO uddeler midlerne indsamlet af Børnesagens Fællesråd. Midlerne indsamles i landets kirker ved juletid. Derfor anvendes midlerne til formål, hvor børn har særligt behov for lidt

ekstra. Udgifter, der kan betragtes som ordinære driftsudgifter, vil ikke kunne tilgodeses.

Send en kortfattet ansøgning pr. mail til dlo@dlo.dk.

Der kan indsendes ansøgning **inden den 31. januar 2018** og **inden den 31. juli 2018**.

Hiv ud - og gem!

DLO's inspirationskatalog 2018

DLO er klar til at inspirere, støtte og styrke dig – også i 2018

Velkommen til DLOs arrangementskatalog. Her finder du DLOs arrangementer i 2018 for dig, der arbejder i en daginstitution eller er forældre til et barn i daginstitution.

Du kan også i 2018 komme med på DLOs anerkendte 'basis bestyrelseskurser' om bestyrelsens arbejdsopgaver og rollefordelingen i forhold til den daglige ledelse i daginstitutionen.

Herudover inviterer vi til pædagogisk inspiration, fx den store forårskonference om Børns Drivkraft og, som noget nyt, en konference med fokus på det særlige ved selvejende daginstitutioner - samt meget, meget mere.

I 2018 vil DLO mere markant efterkomme ønsker om skræddersyede kurser og mulighed for selv at være med til at bestemme dato og deltagersammensætning. Se listen over skræddersyede kurser på bagsiden.

Har du særlige ønsker til datoer eller steder for kurser, er du altid velkommen til at kontakte DLOs sekretariat.

Vel mødt!

Faglig konference: Børns Drivkraft

Målgruppe: pædagogisk personale, forældre, ledere og bestyrelser.

På forårets store faglige konference ser vi på den indre kraft, der driver børn, og giver forskellige vinkler på, hvordan vi bedst kan stimulere barnets udvikling.

Hør Per Schultz Jørgensen om karakterdannelse, Sofie Münster om styrkearbejdet i daginstitutionen, Bente Boserup fra Børns Vilkår om udsatte børn, Professor Dorte Bleses om sproglæring samt Hanne Aalling Risager om, hvordan man identificerer barnets egne ressourcer.

Heldagsforplejning.

Pris: 1195,- / 1395,-

NB: early bird rabat 200,- ved tilmelding inden 31/12-18

København 6/3 -2018

Fredericia 20/3-2018

Temaften: Om legepladsens pædagogik om sommeren - mød Benny Schytte

Målgruppe: pædagogisk personale, forældre, ledere og bestyrelser.

Benny Schytte vil i ord og billeder præsentere legepladsens pædagogik, med afsæt i børns legekultur og pædagogiske aktiviteter.

Forplejning: Kaffe/the og en sandwich

Pris: 300,- / 350,-

Kalundborg 8/2-2018

Skjern 14/3-2018

Fredericia 5/4-2018

Temaften om børns ressourcer - mød Hanne Alling Risager

Målgruppe: alle.

Få konkrete redskaber til, hvordan voksne gennem ændret adfærd og tilgang kan skabe gode relationer og styrke barnets egne ressourcer.

Pris: 300,- / 350,-

Forplejning: sandwich, sodavand og kaffe/the.

Roskilde 11/4-2018

Foto: Henrik Ditlevsen

BLIV KLÆDT PÅ TIL AT DRIVE DAGINSTITUTION

Personalejura

Målgruppe: ledere.

På dette kursus gennemgås reglerne for ansættelse og afskedigelse af medarbejdere.

Kursets formål er at gøre lederne i stand til at håndtere personalesager 'efter bogen'.

Forplejning: morgenkaffe/the, frokost og eftermiddagskaffe/the

Pris: For 2 dage 1995,- / 2995,-

København d. 5 + 6/2 2018

Odense 23 + 24/5 2018

Horsens 10 + 11/9 2018

Sygefravær

Målgruppe: ledere og bestyrelser NB: Kurset kan også bestilles i en tilrettet version til hele personalegruppen.

På kurset gennemgår vi, hvordan en sygefraværspolitik skal udarbejdes og vedligeholdes, samt de forskellige samtaler der kan og skal tages i forbindelse med sygdom. Vi kommer også ind på afskedigelse i forbindelse med sygdom.

Forplejning: Morgenkaffe/the m. brød, frokost og eftermiddagskaffe/the med småkager.

Pris: 1095,- / 1295,-

Valby 27/2-2018

Odense 9/3-2018

Viborg 15/5-2018

Basis bestyrelseskursus

Målgruppe: nyvalgte bestyrelsesmedlemmer i private og selvejende institutioner. Ledere, medarbejderrepræsentanter og andre interesserede er også velkomne.

Kurset gennemgår de grundlæggende bestemmelser i dagtilbudsloven samt bestyrelsens rolle i selvejende og private daginstitutioner. Med udgangspunkt i jeres dagligdag kommer vi både ind på samarbejdet mellem leder og bestyrelse, såvel som kommunikationskulturen generelt.

Kurset er et aftenkursus (kl. 19-21.30)

Forplejning: Kaffe/the/vand samt småkager

Pris: 325,- / 425,-

Kolding 24/10-2018

Roskilde 30/10-2018

Odense 13/11-2018

Viborg 28/11-2018

Sikkerhed på legepladsen

Målgruppe: pædagoger, ledere, ansatte i kommunernes tekniske forvaltning

Autoriseret legepladskonsulent Gert Olsen gennemgår reglerne om etablering og vedligeholdelse af legepladsen og dens redskaber.

Som leder med ansvaret for at sikre legepladsens godkendelse er kurset nyttigt, fx som opfølgning på et tidligere legeplads eftersyn af en legepladskonsulent. Som bestyrelsesmedlem er det vigtigt at kende reglerne for at varetage bestyrelsens ansvar for sikkerheden. Som ansat i tekniske forvaltning i kommuner uden egen legepladssagkyndig er kurset en god start.

Forplejning: Morgenkaffe/the, frokost og eftermiddagskaffe/the mv.

Pris: 1095,- / 1295,-

Ry: 16/4-2018

København: 23/4-2018

Efterårskonference for selvejende daginstitutioner

Målgruppe: ledere og bestyrelsesmedlemmer.

DLO samler nøglepersoner fra selvejende daginstitutioner over hele landet til en dags inspiration om de problematikker, der særligt berører de selvejende daginstitutioner, den stærke forældreindflydelse og spændet mellem selvbestemmelse og samarbejdet med kommunen. Gode muligheder for at netværke.

Hold øje med DLOs hjemmeside for det endelige program.

Heldagsforplejning.

Pris: 1195,- / 1395,-

NB: early bird rabat 200,- ved tilmelding inden 31/12-18

Fredericia 2/10-2018

København 9/10-2018

Konference for og om privatinstitutioner

Målgruppe: ledere, ejere og andre nøglepersoner.

DLO samler nøglepersoner fra private daginstitutioner over hele landet til en dags inspiration om de problematikker, der særligt berører private daginstitutioner. Gode muligheder for at netværke.

Hold øje med DLOs hjemmeside for det endelige program.

Heldagsforplejning.

Pris: 1195,- / 1395,-

NB: early bird rabat 200,- ved tilmelding inden 31/12-18

Odense 30/8-2018

Temaaften: Den selvejende institutions fremtid

Målgruppe: ledere, bestyrelsesmedlemmer og forældre.

DLO's konsulent Thinne Nielsen fortæller om baggrunden for de selvejende daginstitutioner og fortæller om fordelene ved at beholde selvejet, også når det kommer under pres i forhold til kommunal overtagelse eller at overgå til privat institution. Vi sætter rammen for debat om de selvejende daginstitutioners fremtid og giver input til konkrete udfordringer. Mulighed for netværksdannelse

Dato: 24/5-2018

Temaaften: Børnemiljøvurdering – hvorfor og hvordan?

Målgruppe: ledere, pædagogisk personale, bestyrelsesmedlemmer.

DLOs konsulent Sanni Maria Korsgaard fortæller om arbejdet med børnemiljøvurdering. I får gode ideer med hjem til at tage fat på opgaven samt videndeling blandt deltagerne.

København 17/5-2018

Temaaften om de styrkede lærerplaner: Hvad er nyt og hvordan gør vi?

Målgruppe: ledere og pædagogisk personale.

Hvad indeholder den nye læreplan? Hør om leg versus læring, dannelse, børnefællesskaber og forældresamarbejde. DLOs konsulent Sanni Maria P Korsgaard, der deltog i ministerens mastergruppe, fortæller om baggrunden for den nye læreplan og hvad man skal være opmærksom på i omsættelse til praksis.

Dato: 7/6-2018

Temaaften om ledelse: Fordybelse og overblik

Målgruppe: ledere.

DLOs konsulent Mette Fabricius fortæller om medarbejderens behov for at være i både fordybelses og overblik rollen og hvordan man kan organisere sig frem til en større arbejds glæde. Mulighed for debat og udveksling af erfaringer.

Helsingør – 18/4-2018

Tilmeld jer et eller flere arrangementer inden 31. december 2017 og tilmeld 5 til prisen for 4!
faktureres i 2018

SKRÆDDERSYDE KURSER, DER KAN BESTILLES TIL DIN INSTITUTION

DLO tilbyder kurser, der kan skræddersyes til din institution eller en gruppe af institutioner. Kontakt DLOs sekretariat, så kan vi sammen finde frem til det rigtige indhold for jer og de praktiske muligheder. Kurset afholdes i jeres eget hus, medmindre andet ønskes. Bestillingskurser kræver to måneders planlægning, så ret henvendelse i god tid. Kurserne varer typisk 2-3 timer. Her ser du eksempler på bestillingskurser:

Bestyrelseskursus med fokus på jeres konkrete udfordringer

Opsigelse af driftsoverenskomst eller skærpet tilsyn? Eller vil I bare gerne være jer selv ved et basisbestyrelseskursus? Små såvel som store udfordringer tages hånd om af DLOs konsulent.

Personalejura for ledere i netværk

I er i gang med fælles projekter, eller har fælles udfordringer I ønsker at DLO sætter en ramme for at arbejde med. Vi kan fx komme til jer, på det kursussted I har sat hinanden i stævne, eller arrangere hele kurset sammen med jer (typisk 1 eller 2 dages kursus)

Personalejura for arbejdsgiverbestyrelser

På kurset gennemgår vi en arbejdsgiverbestyrelses forpligtelser, typisk især i forhold til afskedigelser i forbindelse med økonomi og ved samtaler med lederen (udviklingssamtaler, sygefraværssamtaler og tjenstlige samtaler)

Sygefravær – forebyggelse og håndtering for personalegruppen

Hvordan ser vi på det at være syg? Hvordan kan vi selv være med til at sikre et lavt sygefravær? Hvilke samtaler afholdes i forbindelse med sygdom og hvornår? Har vi en sygefraværspolitik? DLO sætter rammen for en diskussion, der gør en forskel.

LUS i eget hus

DLO kan afholde en øvelses-LUS med institutionens leder, med dele af bestyrelsen som observatører, eller DLO kan være observatør på bestyrelsesformandens LUS med lederen. En times samtale og en times feedback.

LUS- kursus for flere institutioner

Gode råd til, hvordan I kommer i gang med at afholde lederudviklingssamtaler. Formålet er at inspirere til at udvikle retningslinjer som kan skabe en kontinuerlighed i lederens kompetenceudvikling.

Arbejdet med læreplaner

I kan få del i et koncept udarbejdet af DLO for inddragelse af både personale og bestyrelse i arbejdet med læreplanerne. Vi bidrager i forhold til der hvor I er lige nu og hvad I har brug for.

Hvad indebærer det at tiltræde en overenskomst

Oplæg om DLO's overenskomster på området, cases og besvarelse af konkrete spørgsmål og/eller dilemmaer.

Kommunikationskultur

Både relevant for personalegruppen såvel som bestyrelsen og den samlede forældregruppe. Oplæg på forældremøde eller bestyrelses/personalemøde eller evt. som emne på en pædagogisk dag.

HVEM ER DLO?

Daginstitutionernes Lands-Organisation (DLO) er den samlende interesseorganisation for selvejende, private og kommunale daginstitutioner.

DLO arrangerer kurser og faglige aftener som dem, du ser her i kataloget. DLO rådgiver også bestyrelser og ledere om praktiske og juridiske spørgsmål om driftsoverenskomst, personaleledelse, legepladssikkerhed eller de pædagogiske læreplaner.

DLO arbejder tæt på politikerne på Christiansborg for at fremme de selvejende og private daginstitutioners interesser og er med til at vurdere lovforslag, inden de vedtages. DLOs medlemmer får indflydelse på DLOs børnepolitiske arbejde, gratis rådgivning og rabat på arrangementer. Medlemmerne får også DLO's medlemsblad 'Børns Hverdag' med inspiration, viden og debat om daginstitutionslivet, forældresamarbejdet, pædagogik og børnepolitik. Hos DLO kan du også få rabat på en række aftaler og købe håndbøger, mødestatistikker, kartotekskort mv.

Du kan høre mere om mulighederne for medlemskab og rådgivning på dlo@dlo.dk eller 70275520.

Alle priser i kataloget er ex. moms. Tilmeldingsfrist for alle arrangementer er 3 uger før arrangementet, men i nogle tilfælde vil det være muligt at tilmelde sig frem til få dage før. Afbud senere end tilmeldingsfristen medfører ikke refusion af deltagergebyr. Tilmelding foregår via DLO's hjemmeside www.dlo.dk. Kurser, der designes særligt til jeres institution, kan bestilles ved henvendelse på dlo@dlo.dk eller 70275520.

GØ MED OS!

DLO er daginstitutionernes politiske vagthund, og du er med til at bestemme styrken af vores "bid". Politikerne lægger øre til os, fordi vi repræsenterer en stor del af daginstitutionslivet og bringer virkeligheden ind på Christiansborg. Og så især, fordi vi kan forklare vores argumenter, så de kan forstås, på det rigtige tidspunkt - og med gehør for den politiske sammenhæng, de indgår i.

AF SEKRETARIATSCHEF TANJA KRABBE

Derfor har *du* mulighed for at få dine oplevelser og dine synspunkter hørt. Du kan gennem DLO være med til at præge vigtige politiske beslutninger. Skriv til dlo@dlo.dk, hvis du vil bidrage til nogle af de emner, der er i vælten lige nu:

- Tosprogede børn: Hvordan sikrer vi en bedre sprogudvikling og god basis for integration af både børnene og deres familier? Politikerne efterspørger lige nu konkrete løsningsforslag, og hvis du har gode ideer, vil DLO få dem på bordet, så de kan blive til virkelighed. Kontakt os gerne med dine forslag!
- Kender du til, at kommunens krav om driftsgaranti har skabt problemer ved oprettelse af en privat daginstitution? Har krav til, hvem der skal stille garanti - og hvordan været en ekstra hæm-

ske? Lige nu bidrager DLO til en undersøgelse, der skal klarlægge problemer med driftsgarantien.

- Bedre samarbejde mellem hjemmet og daginstitutionen og med skolen om førskolebørn: DLO er med i Børne- og Socialministeriets arbejde for at skabe mere systematik i det vigtige samarbejde for at lette overgangen mellem de forskellige "baser" overgangene i barnets liv. Lige nu er det vigtigt at finde eksempler på situationer, hvor man kan være i tvivl, om man må videregive oplysninger, eller hvor samarbejdet af andre grunde er svært. En ekspertgruppe af DLO medlemmer bistår i arbejdet, og alle er velkomne til at give besyv med.
- Mindre og bedre dokumentation: DLO er med i en arbejdsgruppe i Børne- og Socialministeriet, hvor vi er med til at undersøge, hvordan vi får kommunerne til at skære ned på den dokumentation

og registrering, der unødigt tager tid væk fra børnene.

- Kommunalt opgavetyveri: I sidste nummer af BØRNS hverdag kunne du læse om, hvordan DLO har gjort politikerne opmærksomme på de mange problemer, der opstår, når de kommunale forvaltninger går de selvejende og private daginstitutioner for nært. Hold øje med DLOs hjemmeside og nyhedsbreve om, hvad der kommer ud af denne dialog, og hvordan vi taler de selvejende og private daginstitutioners sag ind i den dagsorden, der er "hot" lige nu. Fortæl os, hvis du har oplevet problemer når den kommunale forvaltning går for langt.

Kontakt os med dine erfaringer og holdninger på dlo@dlo.dk

Har du hørt?

Ny dato for konferencen om **Børns Drivkraft**:
København den 6. marts 2018 og
Fredericia den 20. marts 2018

Se mere på www.dlo.dk

Alt for store voksne, men ingen øjne

"Alt for store voksne, men ingen øjne", er en af linjerne i sangen Mit indre barn, som 23-årige Josefine Skjødt sang på sin mini-koncert om en barn-dom som gadebarn på kanten af livet. Josefine var en af "livseksperterne" på Husets Zornigs Børneårsmøde 25. oktober 2017. Hun havde skrevet sangen til dagens anledning om: "Det svære børneliv - de gode løsninger".

Sangen ramte lige ind i hjertehulen og linjen "Alt for store voksne, men ingen øjne" bliver ved med at dukke op i mit hoved.

Når de voksne har lukkede øjne og panserhjerte

Min erfaring som forældre- og konfliktrådgiver er, at alt for mange voksne, ikke lytter til deres "indre barn", så de er i stand til at se, lytte, forstå og guide børn empatisk

Jeg oplever det med forældre, jeg rådgiver, når jeg holder foredrag og ser det i de kommentarer, jeg får på min facebookside *Tal med dit barn på den fede måde*.

Men jeg ser det desværre også hos fagfolk, der arbejder i institutioner med både børn og voksne.

I dette korte indlæg vil jeg fokusere på, hvorfor vi som fagfolk er nødt til at åbne vore øjne

Hvad sker der, når børn ikke bliver set?

Det har vidtrækkende konsekvenser for mange børn ikke at blive set som dem, de er.

Hver tiende barn mistrives. Angst, fattigdom, traumer og farlige fællesskaber er nogle af de temaer, som børn i dag bøvler med. Endnu flere børn mangler god selvfølelse og selvtillid, fordi de ikke bliver set, og reagerer med at blive indadvendte, udadreagerende, spiseforstyrrede eller i værste fald kriminelle og radikaliserede.

Alt sammen symptomer på, at de ikke får deres helt almindelige behov opfyldt af de omsorgspersoner, der skulle være der for dem.

Det koster livsmuligheder og samfundet penge, som kunne bruges bedre.

Det er din pligt at åbne dine øjne

Børn har brug for førerulve, der ser og guider empatisk og anerkendende, så får de det godt med sig selv og klarer sig godt.

For at kunne hjælpe andre med at åbne deres øjne er du nødt til at åbne dine egne først, når du ser noget, der ikke er godt for et barn.

At skulle gå videre med en bekymring om, at kollegaen ikke gør sit arbejde godt nok, om manglende faglighed og svigt er vanskeligt. Ligeså at skulle fortælle forældre om deres manglende ansvar og forældredreldelse.

Det er svært at tale med en kollega eller forældre om svære emner for:

- Hvad skal jeg sige?
- Tror hun, jeg leger kloge Åge?

Forældre & Fagfolk

- der arbejder med familier og børn

BØRNS LÆRING OG TRIVSEL

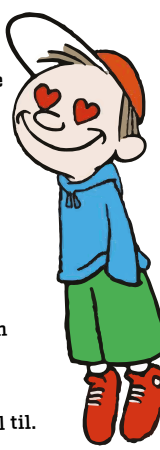
Er du den føreulv, børn har brug for?

Børn har det godt og klarer sig godt, når du:

- lytter med hjertet og bruger hovedet
- er nærværende og empatisk
- er tydelig i dine samtaler
- giver beskeder, børn forstår
- kender børns behov og udvikling
- giver børn udviklingssvarende udfordringer

Vi ved, at mange børn savner voksne, der er i stand til det.

Vi ved, at voksne vil børn det bedste, men det er ikke altid, de har den viden og selvindsigt, der skal til.

- Bliver han sur eller vred?
- Hvad siger de om mig til de andre?

Det kræver et "growing mindset". At du tør vise sårbarhed, kan lytte aktivt, fører li-geværdige dialoger, respekterer forskelligheder og tør fejle. Det kræver mod, viden, selvindsigt og de rette rammer, at kunne gøre det i.

Derfor er der mange, der lukker deres øjne.

Din opgave som fagperson er at hjælpe andre med at åbne deres øjne

Både din kollega og forældre gør deres bedste, men det bedste er desværre ikke altid godt nok. De kan have brug for briller, fordi de enten mangler viden om børns udvikling, ikke ved hvordan man samtaler på den gode måde, eller ikke lytter til "deres indre barn".

Viden forpligter. Det er vores opgave som lærer, pædagog, sundhedsplejerske eller leder for samme at hjælpe dem, der har lukkede øjne, med at åbne dem til gavn for de børn, vi møder i vores arbejde.

Det er vores ansvar at dele viden om børns behov og udvikling med "de blinde", at guide kollegaen eller de forældre, der ikke har den fornødne faglige viden om, hvad der er godt for børn og mangler empati eller decideret er psykisk eller fysisk voldelige over for deres børn.

Det er din pligt, når kollegaen eller familien er udfordret i perioder eller mere permanent, at formidle det, du ser, støtte og vise dem, hvordan man er den voksne børn har brug for.

Hvad er dit første skridt i morgen, til at tage nye briller på?

Mette Weber

Sundhedsplejerske & ejer af virksomheden "Tal med børn"

mette@metteweber.dk
www.talmedbørn.dk
www.metteweber.dk

Nye kasser til legepladsen

DLO har været ude i Tryllefløjten, en integreret daginstitution i Valby, sammen med den ene af to iværksættere og opfindere af et helt nyt produkt til brug for leg både inde og ude.

Produktet X Block er en afløser for de både elskede og forhadte mælkekasser, som udover at være genstand for en hel del berettiget opmærksomhed i forhold til sikkerhed på legepladsen, jo heller ikke er "vores" men noget, vi låner af mejerierne.

Oliver Erritzøe og hans partner Pascal Laraignou fortæller, at ideen om X Block er udsprunget direkte af erfaringerne med leg med mælkekasser i Oliver's tid som pædagogmedhjælper. Produktet er et godt alternativ til mælkekasserne, og giver børn mulighed for at bygge sikkert, kreativt og fantasifuldt.

Vi prøvede klodserne af indenfor i tumlerummet sammen med en gruppe 2-3 årige, som fik 10 klodser at lege med.

Udenfor havde de 8 børnehavebørn tilsvarende 25 klodser til deres rådighed. Begge aldersgrupper gik straks i gang med

DLO satte børn i to aldersgrupper i stævne fredag i efterårsferien, og satte os for at se på, hvordan børnene brugte det nyopfundne produkt. Ville de klatre op på klodserne - hvilket altid vil udgøre en sikkerhedsrisiko - eller ville X Block i højere grad invitere til at bygge med klodserne?

Ud over klodserne består produktet af to forskellige slags tilbehør: de gule "låg", der kan bruges til at sidde eller gå på, men som også fungerer som forbandt mellem klodserne, og de grønne "fixere", som bruges til at lægge indvendig i klodserne for at låse dem fast og som fx muliggør, at man kan bygge huse med vinduer.

at undersøge og lege med X Block klodserne, men på hver deres måde.

Vuggestuegruppen byggede kun i et plan, og mens nogle gik balancegang på en lang række af klodser, rumstede andre bare rundt med klodserne i et projekt, der for os voksne var svært gennemskueligt, men ikke desto mindre optog to af drengene uafbrudt med stor koncentration i næsten en halv time!

For flere af vuggestuebørnene, var det bare en god udfordring at samle klodserne i en stor fast klump og kravle rundt ovenpå dem.

I børnehavegruppen var legen i lang tid opdelt i to grupper: to drenge, der byggede et fængsel og udviklede lidt på det hen ad vejen, mens de lege-

de en leg, hvor de selv var Ninjaer, og pigerne, som brugte ret lang tid på at undersøge og lege med tilbehøret og i første omgang slet ikke interesserede sig for klodserne. Tilbehøret passede ind i hinanden som store puslespil brikker, og snart var pigerne ved at bygge en krokodille, snart var de i gang med at lave "sandwich"!

Senere gik pigerne i gang med at bygge en lang bane, som de kunne gå balancegang på.

Her gik pigernes undersøgelser på, hvordan noget kunne vippe og være en lille smule farligt.

Vi voksne, der iagttog dem, talte om, at det var meget godt for den aldersgruppe at mærke "den lille fare" i deres krop ved at gå balancegang på klodserne og erfare forskellen på, når klodserne var sat rigtigt sammen med fixere og forbandter, sammenholdt med, når klodserne bare står ved siden af hinanden.

Klodserne animerede i meget høj grad børnene til fantasilege og byggeprojekter. Det var glædeligt at se "iPad generationen" været så opslugt af at få de fysiske konstruktioner til at fungerer. Det var tydeligvis lidt som at lege med kæmpe Lego, men vækkede også minder om dominobrikker, hvor man skal lede efter en bestemt brik for at komme videre i projektet.

Ingen af børnene savnede mælkekasserne, som vi ellers nok så snedigt havde stablet op lige i nærheden, for at se om de ville hente dem, fordi de alligevel var bedre.

Et spændende kig på et nyt tiltag, som vi i DLO vil bede vores legepladskonsulent om at gennemtjekke med hans erfaring og ekspertise. Produktet er dog allerede CE godkendt.

Der er rig mulighed for at kombinere motorik og sprog i fx "Cykelstopdans". Bed fx børnene om at finde en bestemt farve ring at sætte hånden i. Foto: Marie Hald.

Er du pædagog?

Cyklistforbundets bog 20 cykellege – mere sjov cykeltræning for alle børn er skrevet af legekonsulent Balder Brøndsted, pædagog Erik Nielsen, bevægelsepædagog Grete Møller Andersen og projektleder i Cyklistforbundet Mai-Britt Aagaard Kristensen. Du kan rekvirere bogen gratis på post@cyklistforbundet.dk. Læs mere om bogen på www.cykelleg.dk. Her ligger også videoer, der viser, hvordan man leger otte af cykellegene i praksis.

Brug cykelleg til at styrke sprog, motorik og personlige kompetencer

AF LEGEKONSULENT BALDER BRØNDSTED, PÆDAGOG ERIK NIELSEN, BEVÆGELSESPÆDAGOG GRETE MØLLER ANDERSEN OG PROJEKTLEDER I CYKLISTFORBUNDET MAI-BRITT AAGAARD KRISTENSEN

Hver mandag indtager glade børn fra Idrætsbørnehaven Hylet Israels Plads i København med gule veste og cykler. Børnene leger cykelleg, og de elsker det! Hylets pædagoger har i mange år brugt cyklen i arbejdet med læreplanstemaer som motorik, sprog og personlige kompetencer. Med Cyklistforbundets nye, gratis cykellegebog bliver det let for både daginstitutioner og forældre at tage konceptet Cykelleg til sig.

Allerede fra 2-årsalderen kan børn begynde at øve sig på en løbecykel, og der er masser af motorisk træning i at lære at styre en cykel. Cykelleg er velkendte børnelege som "Stopdans" og "Kongens efterfølger" flyttet op på en cykel. Det er lege, der træner barnets balance, afstands- og fartbedømmelse, rum- og retningssans – og så er det sjovt!

I "Cykelstopdans" skal barnet fx stå af cyklen og løbe en gang rundt om den, når musikken stopper. I "Kongens efterfølger"

cykler børnene rundt efter hinanden i små grupper og skiftes til at finde på, fx svinge med en arm og kunne holde balancen og styre samtidig.

Mere end motorik

Konceptet "cykelleg" giver også rig mulighed for at arbejde med sociale kompetencer og sprog.

Det er en vigtig pointe. For mens det ikke er daginstitutionernes opgave at lære børn at cykle, skal de arbejde med børnenes udvikling jf. de seks læreplanstemaer. Cykelleg er et oplagt redskab til at arbejde med krop og bevægelse. Cykelleg øger også barnets selvværd og selvtillid og styrker dets udvikling både fysisk, psykisk, kognitivt og socialt.

At børnene også bliver super gode til at cykle og får lagt kimen til et liv, hvor aktiv transport er en naturlig del af hverdagen, ja det er da bare bonus.

Cyklen som del af læreplanstemaerne

- **Motorik:** At cykle er ren motorisk træning. Alle sanser er i brug. Bare det at sætte i gang, holde balancen og få pedalerne til at dreje rundt for ikke at tale om at bremse. Og når barnet samtidig skal fange sæbebobler med den ene hånd eller cykle slalom i "Kongens efterfølger", så er der nok at holde styr på!
- **Personlige kompetencer:** Det giver selvtillid og selvværd, når barnet gradvist oplever, hvordan det bliver bedre til at mestre cyklen og løse opgaverne i legene. Måske er det de første par omgange svært at holde balancen på cyklen med én hånd, mens den anden prøver at fange en sæbeboble. Men barnet vil snart få styr på det og kunne tage en lille personlig sejr med hjem.
- **Sprog:** Cykelleg giver gode anledninger til at arbejde med sprog. I legen "Cykelstopdans" er det oplagt at sætte ord på krops- og cykeldele, snakke farver og forholdsord, når der skal findes på regler til, hvad man skal gøre, når musikken stopper: "Find en rød/blå ring, og sæt den på højre fod/venstre pedal/oven på hovedet/bag på sadlen etc."
- **Sociale relationer:** Cykellegene lærer også børnene at samarbejde, fx når de

i små hold skal finde brikkerne til deres plade i "Trafikbanko". Hold kan sammensættes, så børnene er sammen med nogen, de måske ikke plejer at lege med. Cykelleg kan også hjælpe med at integrere nye børn i institutionen og afhjælpe konflikter i en børnegruppe, fordi børnene har rigeligt at gøre med at styre cyklen!

Kom godt i gang

Med Cyklistforbundets nye, gratis bog 20 cykellege – mere sjov cykeltræning for alle børn har vi samlet lege og anbefalinger til at komme i gang med cykelleg både i institutionen og derhjemme. Med bogen, nogle få enkle rekvisitter og disse fem fif er I godt på vej:

Der skal samarbejdes, når børnene skal finde deres brikker i cykellegen 'Trafikbanko'. Foto: Mikkel Østergaard.

- **Hvor?** Cykelleg skal foregå på et trafikfrit område. Har I ikke egen legeplads, er der måske en offentlig plads eller et skovområde i nærheden, eller hvorfor ikke afspærre en del af institutionens p-plads?
- **Hvornår?** Vælg en temauge eller en ugentlig cykellegedag i en måneds tid, så I kan justere jeres fremgangsmåde i takt med, at I gør jer erfaringer med cykelleg.

Vi kan cykle!

Alle deltagere i Cyklistforbundets børnehavekampagne 'Vi kan cykle!' får automatisk fem eksemplarer af den nye cykellegebog. Kampagnen løber af stablen næste gang i maj 2018, og deltagelse er gratis. Tilmeldingen åbner ultimo november 2017. Læs mere på www.vikancykle.dk.

Er du forælder?

Cykelleg er et godt supplement til cykeltræningen derhjemme. Cykelleg handler om at have det sjovt og træne cykelsikkerhed samtidig. Her får du tre lette lege til at pifte cykeltræningen op:

- **Fange sæbebobler:** Du blæser boblerne, og dit barn skal fange dem med hjelmen, hånden, foden eller næsetippen. Det kræver god balance og et fast tag i styret.
- **Kongens efterfølger:** Du går eller cykler foran dit barn, og sammen øver I fx at tage den ene hånd af styret, lave de rigtige trafiktegn, cykle i zigzag eller bare at cykle meget langsomt – det er nemlig ikke så let!
- **Bremsepor:** Sæt farten op, slå bremsen i og konkurrer om, hvem der kan lave det længste bremsespor. En sjov og udfordrende leg, som leges bedst på grus.

På www.cyklistforbundet.dk/boern-cykler findes flere gode råd til cykeltræning, guides til hvordan man indstiller cykelhjelm og inspirerende historier fra andre cyklende familier.

I Idrætsbørnehaven Hylet i København har cykelleg været en fast pædagogisk aktivitet i mange år. De har ingen legeplads, men de tager bare hen på en nærliggende offentlig plads i stedet. Foto: Mikkel Østergaard.

• Hvor gamle og hvor mange børn?

Cykelleg henvender sig til børn i alderen 2-12 år. Vuggestuebørn kan altså fint være med på løbecykel. Start med 10-12 børn. Cykellegene kan varieres efter børnenes kunnen og det ønskede pædagogiske fokus.

• Hvordan skaffer vi cykler og hjelme?

Nogle institutioner har måske deres egne cykler, men ofte vil forældrene skulle sørge for, at deres barn har en cykel (i ordentlig stand) og hjelm med, når det er cykelledag. Det kræver lidt tilvænning i starten, men erfaringen viser, at det hurtigt bliver en del af institutionens kultur.

• Hvad hvis nogen børn ikke vil være med?

Nogle gange har børn bare brug for at kigge på nogle gange, inden de selv er klar til at deltage aktivt. Vær nysgerrig og foreslå alternative deltagelsesmåder fx at være med til at blæse sæbebobler sammen med den voksne eller deltage på anden vis fx på gåben, løbehjul eller sågar i kørestol.

Forældresamarbejde

Cykelleg kan også være med til at styrke forældresamarbejdet. Når I bruger cykelleg i institutionen, smitter det nemlig ofte af på forældrene og sætter cykling på dagsordenen derhjemme. Og det vil engagere forældrene yderligere i jeres pædagogiske arbejde med cyklen som drivkraft og fx sikre, at de husker at give barnet cykel og hjelm med på den ugentlige cykelledag.

For at understøtte denne proces er den nye cykellegebog bygget op, så den også kan bruges af forældre, der vil pifte cykeltræningen derhjemme op med skægge lege. Bogen ligger til fri download på Cyklistforbundets nye børneunivers www.cyklistforbundet.dk/boerncykler.

Med cykelleg oplever børn, at det er sjovt og giver frihed og selvstændighed at kunne cykle. Så find cyklerne og jeres indre legebarn frem og kast jer ud i cykellegens glæder.

God fornøjelse!

Beskyt børneinstitutionen ved cyberangreb:

Mere end hver fjerde virksomhed har oplevet IT-KRIMINALITET

It-kriminalitet rammer bredt på tværs af brancher, og i dag kan reelt alle institutioner ligesom virksomheder blive udsat for cyberangreb. It-kriminalitet kan koste dyrt – derfor er det vigtigt at vide, hvordan man er stillet i forhold til fx forsikring og erstatningsansvar, hvis skærmen går i sort eller forældreportalen bliver hacket.

AF TOMMY DOHRMANN

Det er de færreste virksomheder og institutioner, der i dag kan klare sig uden it – hvad enten man producerer sko, yder rådgivning eller driver en børnehave – og det gør virksomheder og institutioner mere sårbare over for cyberangreb.

Ifølge en ny undersøgelse fra Codan har mere end hver fjerde virksomhed med mere end 10 ansatte været udsat for it-kriminalitet i form af fx ransomware og virus.

”Det er en hel del virksomheder, der har været påvirket af cyberangreb. Og det er på trods af, at langt størstedelen i undersøgelsen siger, at de er opmærksomme på at forebygge it-kriminalitet og har gjort flere tiltag for at reducere risikoen. Undersøgelsen viser også, at it-kriminalitet rammer bredt på tværs af brancher og organisationsstørrelser,” siger Tommy Dohrmann, erhvervsassurandør i Codan.

Hvem har styr på billederne af børnene?

Mens mange mellemstore virksomheder har it-ansvarlige, der kan sørge for firewall, backup og opdaterede programmer, så er det typisk ikke her, at børneinstitutioner har deres hovedfokus.

”Institutionerne gør hvad de kan, men der er ikke optimal fokus på forebyggelse og it-sikkerhed – nok fordi it endnu ikke fylder så meget i pædagogernes hverdag som inden for andre erhverv. Det betyder

desværre ikke, at børneinstitutionerne ikke er udsatte, når det gælder it-kriminalitet,” siger it-konsulent Torben H. Larsen, som blandt andet vejleder børneinstitutioner i it og it-sikkerhed.

”En af de største udfordringer ligger i håndtering og sikring af billeder, der dokumenterer institutionens aktiviteter. Jeg har hørt om en familie fra Jylland, der var på besøg i København og stødte på en skoreklame, hvor deres datter var afbilledet – uden forældrenes accept. Det skal jo ikke kunne ske.”

Strammere krav til sikring af data

Børneinstitutioner ligger også inde med personlige data om børn og forældre, og her er procedureren for sikring af disse heller ikke altid på plads. Det gælder blandt andet den måde, man fordeler og indsamler data og dokumenter, men også den måde, man håndterer mails og onlineregistreringer fx ved ventelister. Har man ikke allerede styr på dette, er det tid til at få det på plads.

”Næste år træder strammere persondataforordning i kraft – med den såkaldte persondataforordning – og derfor er det vigtigt at få beskrevet alle procedurer, der involverer persondata, herunder pædagogers data, så man kan identificere de væsentligste problemområder,” fortæller Torben H. Larsen og anbefaler at få hjælp af en it-rådgiver, så alle risici bedst bliver afdækket.

Få hjælp hvis uheldet er ude

Selv med et stort fokus på it-sikkerhed er det ikke muligt at gardere sig fuldstændigt mod it-kriminalitet. Og bliver man først ramt, kan det medføre store omkostninger blandt andet i form af erstatningsansvar. Derfor er det væsentligt med afklaring i forhold til, hvordan forsikringen dækker et cyberangreb og hvilken hjælp, man kan få, hvis skærmen går i sort.

”Selvejende og private børneinstitutioner kan risikere sagsanlæg, hvis fx billeder er lækket på nettet, og i den forbindelse kan en forsikring blandt andet hjælpe med at betale advokatsalærer, dække erstatningsansvar og til at genskabe sit omdømme,” siger Torben H. Larsen.

Med virksomhedernes stigende sårbarhed over for it-kriminalitet er efterspørgslen på cyberforsikringer også steget. Codans Cyberforsikring dækker blandt andet fjernelse af virus, genetablering af tabte data, erstatning for driftstab, dækning af virksomhedens erstatningsansvar samt omkostninger til at informere berørte kunder efter et angreb.

Få gode råd om forebyggelse på codan.dk/hack, og læs mere om Codan Cyber på www.codan.dk/cyber.

Institutioner, der er medlem af DLO, kan få en forsikringspakke i Codan på gunstige vilkår og til attraktive priser. Læs mere på www.dlo.dk/codan-forsikring.asp.

Portræt af en leder

Navn: Jakob Stenmann Hansen

Hvor og hvornår er du uddannet?

Gentofte Socialpædagogiske Seminarium, juli 2004.

Hvor er du leder henne?

Ildrætsinstitutionen Trekanten, Odense, privat institution.

Hvad er det særlige ved din institution?

To ting: Vores profil samt vores bevidste valg om kun at have uddannet personale.

Hvilke erfaringer har gjort dig til den leder, du er i dag?

Man kan sige, at øvelse gør mester, og så alligevel er der et stykke vej til at mestre det fuldstændt. Jeg bærer selvfølgelig erfaringen med mig fra tidligere stillinger, uddannelse, diverse udviklingsmoduler og en diplom i ledelse. Men det, der egentligt er mit fundament for min ledelse, er mine mange år som eliteidrætsudøver i volleyball. Den mentalitet, der ligger i eliteidræt, nu kombineret med erfaring og uddannelse, gør mig til den leder, jeg er i dag.

Alle de medarbejdere, der har været omkring mig, har alle sat en eller anden form for præg på mig. En erfaring, der er taget med som en del af min egen udviklingsproces, som hele tiden kører. Faktisk som i eliteidræt: det kan altid blive lige lidt mere forfinet end det er nu...

Hvilke tre værdier finder du vigtigst i forhold til dit lederskab?

Tillid er utrolig vigtigt for mig, mærkes misbrug af tidlig så er udskiftningsbænken ikke langt væk. Kommunikation: hvis vi ikke taler sammen, om både det svære

og det lette, så kommer vi ikke i udvikling.

Sund fornuft: Vi skal altid huske at bruge vores sunde fornuft i forhold til vores didaktiske metodik.

Hvad er en god arbejdsdag for dig - nævn evt. sidst, du havde en rigtig god oplevelse fra dit liv som leder?

Der kan være mange gode arbejdsdage, klassisk at få noget for hånden. Endnu bedre når jeg har haft nogle samtaler. For mig er en samtale det, der kan få leder og medarbejder, leder og forældre tættere sammen om vores kerneopgave. Det kan godt være, at jeg tænker mange tanker inden samtalen, men energiløsningen, der kommer efterfølgende, er fantastisk givende for udviklingen af mit lederskab, mine medarbejdere og forældresamarbejdet. Det er her, man kan mærke, hvem vi er. Det er her, vi giver noget af os selv til hinanden, som vi hver især skal holde i vores hånd og passe på. De oplevelser kan jeg have flere gange i ugen! Samtalen kan også blot være en dialog om et barn, eller en dialog om en situation, hvor der søges feedback ... ja der er mange gyldne øjeblikke i mit arbejdsliv.

Hvad synes du er den største udfordring i forhold til at være leder? Og hvordan forholder du dig til den?

Min største udfordring er nok mit ambitionsniveau. Det kan handle om pædagogikken – hele tiden finpudse den, det kan handle om feedback til medarbejdere – når jeg omkring dem alle? Faktisk alle de ting, jeg synes, der følger med jobbet – jeg forholder mig aktivt til det. Jeg bruger aktivt mit netværk for at vende situa-

tioner, for at forstyrre min tænkning og arbejde med mine egne blinde pletter. Hele tiden at udfordre min egen komfortzone.

Hvad gør du som leder for pleje og fastholdelse af dit personale?

Her udvikles der på en stærk feedbackkultur i en anerkendende tilgang. Det er vigtigt at personalet har en fornemmelse af, at de bliver set, hørt og anerkendt for deres indsats.

Derudover kan der godt falde lidt hygge af engang imellem, fx en kaffebillet i efterårsferien til "Velodrom kaffebær" i Fruens Bøge (sagt med et smil).

DLO er en service- og interesseorganisation for bestyrelser, ledelser og forældrebestyrelser i selvejende, private og kommunale dagtilbud. Tænk du, at du i dit hverv som leder kan bruge DLO eller nogle af vores arrangementer og aktiviteter til noget?

Vi bruger aktivt DLO blandt andet med bestyrelseskurser, konferencer og senest et arrangement omkring arbejdsmiljø.

Tip til Leder-portræt

Kender du en leder, som Børns Hverdag bør portrættere – så send en mail til Sanni Maria Korsgaard, sannimar@yahoo.dk

BØRNS hverdag udgives af:

Daginstitutionernes Lands-Organisation

Høffdingsvej 34, 2500 Valby
Tlf. 7027 5520, fax 7027 5521
E-mail: dlo@dlo.dk
Hjemmeside: www.dlo.dk

Redaktion:

Redaktør: Bjarne W. Andresen

Pædagogisk og børnekulturel redaktør:

Sanni Maria Pedersen Korsgaard

Ansvarshavende redaktør:

Landsformand Peter Grevsen

Grafisk produktion:

Jørn Thomsen Elbo A/S

Annoncer:

Jørn Thomsen Elbo A/S

Vendemus ApS

Tlf 7222 7080

Mail: kontakt@vendemus.dk

Abonnement:

BØRNS Hverdag udkommer 8 gange i 2017.

Enkeltabonnement kr. 416,90,- inkl. moms.
(enkeltpersoner kan blive gr. 3-medlem af
DLO for kr. 335,55 inkl. moms)
Institutionsabonnement kr. 2,002,25 inkl. moms.

DANSKE MEDIER

Artikler i **BØRNSHVERDAG** afspejler ikke
nødvendigtvis DLOs holdning.

Tilmeldt

ISSN 0908-1682

Interesseorganisation

- For at fremme de bedste vilkår for børn
- For daginstitutionernes vilkår
- For at varetage medlemsinstitutionernes interesser i enhver henseende.

Konsulenthjælp

- Fortolkning
- Problemløsning
- Forhandling
- Kurser

Forlagsvirksomhed

- Håndbøger
- Foldere
- Mødestatistikker, kartotekskort m.m.

Medarbejdere:

Sekretariatsleder: Tanja Krabbe
Konsulent: Mette Fabricius
Studentermødshjælper: Signe Kliving
Varesalg: Rosendahl's Schultz Distribution
Bogholderi: Landsorganisationen LDD
Freelancekonsulenter: Thinne Nielsen, Karsten Egeager, Kirsten Schou,
Christine Gouchault og Sanni Maria Korsgaard Pedersen

Formandsskab: Landsformand Peter Grevsen

1. Næstformand: Erik Paustian
2. Næstformand: Joan Lundfort

DLOS REGIONER

DLOs politiske (frivillige) organisation er opdelt i 5 regioner.

Kontaktpersonerne er:

Hovedstadsregionen

Svend Erik Christiansen
Tlf. 50 30 58 23
Mail: sec@post10.tele.dk

Region Sjælland

Joan Lundfort
Tlf. 55 44 40 31
Mail: joan@lundfort.dk

Region Syd-Danmark

Eva Djurhuus
Tlf. 23 32 51 44
Mail: evd@esbjergkommune.dk

Region Midtjylland

Kasper Tikjøb Andersen
Tlf. 29 84 76 22
Mail: kasper@galtenbornehave.dk

Region Nordjylland

Hanne Høj Larsen
Tlf. 98 29 63 38
E-mail: hmhl-fb@aalborg.dk

TRESS Modulsystem 2
Best. nr. 34-002
Kr. sæt 1.995,-

1.995,-
FØR PRIS 2.995,-

SÅ SKAL DER LEGES!

Vidste du at TRESS har flere **komplette modulsystemer** - sammensat af klassiske og populære byggeelementer - og lige til at bruge?

Alle elementerne er fremstillet i kvalitetsskum og med vaskbart slidstærkt betræk. Modulsystemerne indbyder til et naturligt højt aktivitetsniveau, på en sikker og inspirerende måde. De farverige elementer er fremstillet i passende størrelser, så børnene let kan flytte dem rundt og bygge nye kreative systemer.

Modulsystemerne er derfor **en rigtig god og hurtig løsning**, når legerummet skal udvides med nye sjove motoriske udfordringer.

MEGA GODE
PRISER

TRESS Modulsystem 3

I dette super modulsystem indgår i alt 7 byggeelementer, heraf 5 forskellige. Systemet kan kombineres og opstilles på mange kreative måder.

Best.nr. 34-003
Før pris 4.995,-

Kr. sæt 3.495,-

TRESS Modulsystem 4

Med dette modulsystem er der til mange timers inspirerende fællesleg og bevægelse. Der er i alt 8 byggeelementer, heraf 6 forskellige.

Best.nr. 34-004
Før pris 7.995,-

Kr. sæt 5.495,-

TRESS Modulsystem 5

Dette store modulsystem indbyder til høj aktivitet, hvor børn leger alene eller i grupper. Der indgår i alt 9 byggeelementer, heraf 5 forskellige.

Best.nr. 34-005
Før pris 8.999,-

Kr. sæt 6.499,-

Se mere på www.tress.dk eller kontakt din TRESS-ambassadør for mere information!

Alle priser er ekskl. moms
og gælder indtil 31/12/2017

TRESS Modulsystem 6
Best. nr. 34-006
Kr. sæt 4.495,-

4.495,-
FØR PRIS 5.995,-

 TRESS
SPORT OG LEG

